

BİREYLER ARASI İLETİŞİM

Sosyal varlık olarak insan, yaşamının her döneminde iletişim süreçlerini sürdürmektedir. Bu süreçlerde hem kendi etkilenmekte hem de diğer bireyler etkilenmektedir. İletişim kurması için sürekli etkileşim halinde bulunması gerekir. İnsanın var oluşunu sürdürebilmesi için etkileşim içinde bulunması zorunluluktur.

Bireyler arasında gerek yüz yüze gerekse araç kullanılarak yapılan her türlü iletişim sürecinde; algılama, seçme, düşünme ve yorumlama süreçlerinde ürettiği iletileri psikolojik ve sosyal süreçlerden alıp yorumlayan ve bunlara sözlü, sözsüz tepkide bulunan davranışlar ile iletişimi sürdürülmektedir. Bireyin bu süreçleri sürdürmesi onun başarılı bir iletişim kurduğu anlamına gelmemelidir. Çünkü bu süreçler bireyler arasındaki iletişimin gerekli koşullardır.

İletişim süreçlerinde mutlaka bir yansıma(feedback) sürecinin varlığı unutulmamalıdır. İletişim süreci içerisinde yer alan bireylerin, kontrol sürecinde bir birleri ile bağlantılı oldukları bilinmelidir.

Birey diğer bireylerle iletişim kurabileceği gibi, gerçekte kendi içerisinde de bir iletişim süreci yaşamaktadır. Birey kendi içerisinde iletiler oluşturarak, kendine sorular sorarak bunların cevaplarını üreterek, kendi içi dünyasına ilişkin değerlendirmelerinde bulunarak bu iletişimi gerçekleştirmektedir. Diğer bir deyişle, bireysel iletişim bireyin kendi iç dünyasında kendine ve yaşamına ilişkin iletiler üreterek bunlara duygu ve düşünceleri ile karşılık aramasıdır.

Üstün Dökmen bireysel iletişimi, bir insanın düşünmesini, duygulanmasını, kişisel ihtiyaçlarının farkına varmasını, iç gözlem yapmasını, rüya görerek kendi içinden mesaj almasını ya da kendine sorular sorarak bunlara cevaplar üretmesi olarak tanımlamakta ve karşı karşıya gelen iki insan arasında gerçekleşen iletişimin benzerinin tek bir insan içerisinde gerçekleştiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda bireyin çevresi ile kuracağı iletişim öncelikle kendi içerisinde başlamaktadır. Bireyler arası iletişim sürecindeki insan, kısa sürelerle hem bilgi kaynağı hem de alıcı olmaktadır; bilgi kaynağı olduğunda bilgiyi üretmeye, hedef olduğunda ise gelen bilgileri yorumlamaya çalışmakta ve her iki durumda da kendi içerisinde iletişimi gerçekleştirmek zorundadır. (1)

Bireyin kendi iç dünyasında iletişim kurabilmesi onun kendi içinde barışık bir kişilik yapısında olmalıdır. Kendi hatalarını, doğrularını rahatlıkla fark edebilen birey kendi iç mutluluğunu ve huzurunu da sağlayacaktır. Birey kendi içerisinde iletişimi sağlıklı gerçekleştirdiği zaman, toplumsal yaşam içerisinde sağlıklı bir kişilik örneği sergileyecektir. Kendi iç dünyasını da mutlu olmayan bireyin toplumsal yaşamda diğer bireylerle kuracağı ilişkilerde de pozitif olabilmesi, sorunlar ya da çatışmalar karşısında ılımlı, çözüm üretici ve uzlaşmacı davranış biçimleri sergileyebilmesini güçleştirecektir.

Dökmen, bireyler arası iletişim sınıflamasını sözlü ve sözsüz olmak üzere iki şekilde yapmaktadır. Sözlü iletişim “dil ve dil ötesi” olarak, Sözsüz iletişim ise “yüz ve beden, bedensel temas, mekan kullanımı ve araçlar” alt sınıflamalarda ele alınmaktadır. Dil ile iletişimde kişilerin “ne söylediği”, dil-ötesi iletişimde ise “nasıl söylendiği” önem taşımaktadır. Kullanılan sesin tonu, hızı, kelimelere yapılan vurgulamalar, ses tonunun alçalıp yükselmesi dil-ötesi iletişim olarak değerlendirilmektedir. (2)

Bu durumu örneklersek üzüntü halindeki ses tonumuz, sevinç durumunda ses tonu kullanımı farklıdır. Bu durumun iletişim halinde olduğumuz kişiye etkisi olumlu ya da olumsuz olacaktır.

Özetlersek, sosyal bir varlık olan insanın yaşamı için iletişim süreçlerini sürdürmek zorundadır.

İletişimi ise bireyler arası sağlaması gerekir. Algılama, seçme, düşünme ve yorumlama süreçlerinde ürettiği iletileri psikolojik ve sosyal süreçlerden alıp yorumlayan ve bunlara sözlü, sözsüz tepkide bulunan davranışlar ile iletişimi sürdürülmektedir.

Kemal GÖKCAN
Sosyal Hizmet Uzmanı

Dipnotlar

- 1- Dökmen, Üstün. Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati. İkinci basım. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1995.
- 2- Dökmen, a.g.e.